

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK

1907 szept. 18, szerda

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Pusztaszer.

Irta: Rátkay László, országgyűlési képviselő.

A magyar nemzet szíve ott dobogott vasárnap a pusztaszeri síkon.

Vasárnap volt ezer éve annak, hogy a honfoglaló Árpád fejedelem örök álomra hunyta le szemeit.

De csak az lett a mulandóságé, ami benne mulandó volt: a szellemnek testi köntöse, az anyag, a por.

A sasszemek, melyekkel dacos kevélyen nézett le a bércek ormáról, a kéz, mely a kardot tartá, a fejedelmi ajkak, melyről elröppentek a honszerzést kimondó büszke harci szavak.

De halhatatlan lelke oda fenn a csillagkörben ma is él, él és vezet, élén ama fényes, tündöklő kíséretnek, mely ezer év során a hozzá felröppent lángszellemekből kialakult; él emlékezete az áldottan áldott, a soha el nem muló; él a hon, amelyet elfoglalt; él a nemzet, melynek hazát szerzett; él a jog, melynek testet adott és él a magyar alkotmány, melyet népével egyetemben megteremtett.

Ó mily fenséges csodás, mily páratlan, mily egyedül álló emlékűnap ez!

Megünnepelve azon a helyen, ahol a diadalmas ősök az első nyugovót tartották, hol a vezér és nemes vitézei rendbe szedték a szokásos törvényeket és jogokat, és megújították az alkotmányt, a piros vérről már megpecsételtet.

Van-e a kerek világnak még egy élő nemzete, mely ez ünnephez hasonlót tartani tud?

Bensőnket mélységesen mély érzések járják át és elmerengünk.

Mivé fejlődött volna ez a nemzet, ha Árpád fejedelmi vére ki nem hal; ha a büszke törzsnek izmos gesztjei az ezred éven át virultak volna?

Mekkora volna országunk hatalma? Hol volnának határai?

Ugy lenne-e, mint egykoron, mint a költő dalolta, hogy — magyar tenger vizébe hunyt el észak, kelet és dél hulló csillaga?

Minő volna a holnapi ünnepély, ha koronánk nemzeti vérből sarjadt magyar királynak homlokán ragyog?

Mily forró áhitattal buzognának a szavak a fejedelmi utód ajkáról a fejedelmi elődről; mint forna össze nemzet és király egységes érzelemben, a honszerző ősök dicsőítésében, az ősi alkotmány imádatában.

Ragyogó álom, mért vagy csak álom! És ha már álunk be nem tel-

jesehetett, mért hogy a jelenünk oly sötétben boros?

Az ősi alkotmány eszményi tisztaságában ott van ugyan a törvénykönyvekben, ott az elmékben és szívekben, de a valóságban sok helyen hiányzik jogainknak legszebb gyöngyszeme.

Hogyan lehetne ünnepünk keserűség nélküli, mikor látjuk, hogy kormányunk egészében éppen azért nem jelenhetik meg, mert gazdasági önállóságunk, nemzeti szuverenitásunk megtámadott jogait kell védelmeznie.

Ha látjuk, hogy ellenséges indulat izzik reánk mindenfelől, de leggyűlöletesebben azok részéről, kik itt élnek a haza határain belül és a szerzett föld ad nekik kenyeret.

Am ha nincs is keserűség nélkül ünnepünk, mégis szárnyaljon a pusztaszeri síkra minden magyar gondolata és onnan merítsen hitet és reményt, erőt és kitartást!

Amely nemzet egy évezred vérzivatarai közt is meg tudta állani helyét, meg tudta tartani a hont, melyet ősei szerettek, meg tudta őrizni vére hullásával is nagyban és egészében az ősi alkotmányt, — annak nem szabad elcsüggednie.

Az ezer év nemcsak történet, nemcsak mult, hanem jog és a jövőnek záloga is.

Telítsük meg hát lelkünket a mult ragyogásaival, hogy világítson a jelenek sötétségében.

Adjuk vissza a nemzetnek öntudatát, kezébe kardját; terjeszszük ki a jogot, hogy az alkotmány áldásaiban mindenki részesedhessék és akkor ne féltsük Árpád apánk honát és nemzetét.

A pusztaszeri milleniumi emlékre oda véshtjük a dacosan büszke szavakat: a második ezredév megkezdésekor!

A kormány kisipari programja.

De hát van-e Magyarországon más ipar, mint a kisipar?

Ezt a fájdalmas kérdést vetjük fel akkor, mikor Sztéryni József államtitkárnak, a pécsi iparkongresszuson elmondott nagyszabású beszédjét olvassuk abban a füzetben, melyet az Országos iparegyesület kinyomatva, iparosok, kereskedők és politikusok okulására bocsájt a nagyközönség rendelkezésére.

Maga ez a jeles beszéd telve van rajongó szeretettel a jövő, a kisiparosok jövője iránt és valljuk meg, oly szakértelemmel tárgyalja a boldogulás eszközeit, hogy szinte feledjük miatta a lehangoló, szomorú jelent.

Csak a legelterjedtebb ipart véve szemügyre, 10—15 millió korona értékű butorokat

hozunk be évente s a ruházati cikkeknél a behozatal szintén meghaladja a 25—30 milliót.

Mért nem lehetne ezt az értéket itthon termelni, mikor képzett asztalosaink, szabóink, cipészeink vannak oly nagy számban, hogy szinte élni sem tudnak egymás miatt!

És itt van a dolognak a nagy bökkenője. Mért nem élhetnek meg és mért nem gyarapodhatnak a mi derék iparosaink, akiknek verejtékes filléreiből telnek meg évről-évre az állampénztárak és erős, izmos karuk védelmére bizton számít a haza!

Az a százmilliónyi összeg az oka, mely idegen ipari termékekért külföldre vándorol akkor, mikor azt itthon, a hazai ipar javadalmazására fordíthatnók, ha az iparosaink a *nagyszabású szövetkezeti szervezetekkel meg tudnának bardtkozni*, melyet gyakorlati példákkal illusztrálva, a kereskedelmi államtitkár ezen jeles beszédében ajánl.

Ma, midőn a szabad ipar divatos korát éljük, csakugyan egyedüli mentő eszköz a tulkapásai ellen, a szövetkezeti rendszer. Ez a rendszer önkénytelen bukkant fel minden társadalmi téren az utóbbi időben, mert a szabadgondolkodás és szabad cselekvés korában, csak ez az egy a méltányos és célhoz vezető út, a nagy töke természetében rejlő kizsákmányolás és a minden indokot nélkülöző folyton emelkedő drágaság ellen.

Nagyon szépen fejti ki a szövetkezeti rendszernek az ipar terén is elérhető anyagi és erkölcsi előnyeit az államtitkár beszédje.

Ez a rendszer Németországban és Angliában már ötven év óta hozza meg a kisiparnak gazdag gyümölcsseit, míg nálunk, a néhány év előtti 467,298 önálló kisiparos közül, ma már 301,925 iparos csak egymaga, segélyszemélyzet nélkül él, dolgozik vagy tengődik.

Ennek szociális téren is meg van a roppant visszahatása. Hiszen az elégedetlen szocializmus terjedésének ez a legfőbb oka. Sok a munka nélküli iparos és az időszakos foglalkozás miatt oly magas munkadíjakat követel, melyek tönkre juttatják az önálló kisiparosok százazreit és a mig áldatlan harcot folytat egymással a munkás és munkaadó, — a külföldről vígan vonul be a rengeteg selejtes gyári termék az országba.

Nagyon megfontolandó volna ez a sajnálatos körülmény az ipari munkások részéről is, mert *a csökönys szakszervezeteknek csak akkor volna létalapja, ha erős, szervezett és gazdag munkaadó szakszervezetekkel állana szembe*. Szerencsétlenségünkre, nálunk minden megfordítva történik a szocializmus terén, mint más államokban. Az ipari munkások szakszervezeteinek ezrei már fenállanak, mikor tulajdonképpen még nincs is ki ellen küzdeniök. A szocializmus a tetőt már a légből emelte, mikor még alapja nincs is és csak a szocialista agitátorok cingár lábán áll az egész monstruozus alkotmány.

De ha már így van, visszafejlődni magától semmi rossz nem fog, erőszak pedig ellenzenvet szül; azért föltétlen igaza van szociális szempontból is Sztéryni államtitkárnak, hogy *munkaadók szakszervezeteit országosan szervezni kell*. Ebben számíthatnak a magyar kormány föltétlen *erkölcsi és anyagi támogatására*.

A sok értékes tanács közzül, melyet ez a jeles füzet nyújt a magyar iparosoknak, az egyik sarkalatos arany igazsága a nagy gondolkozó és nagy tettekre hivatott államtitkárnak.

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁT-
SZERÉSZ, VÉSNÖK. Leg-
nagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, olkkekben legdusabb
chinal ezüst raktár.

HIREK.

Lapunk enentál hetenként kétszer, vasárnap és csütörtök reggel fog megjelenni, ehhez képest az eddigi pénteki számunk már e héten is elmarad. Egyszermind jelentjük azt is, hogy vasárnapi számunktól kezdve Medvetsky Imre dr. átvesszi lapunk szerkesztését.

Közigazgatási gyűlés. E hó 14-én a közigazgatási bizottság ó méltósága a főispán elnökiete alatt gyűlést tartott.

Számonkérőszék. E héten számonkérőszék lesz. Ennek eredményéről annak idején hírt adunk.

Az „Ujvidéki közös konyha“ megalakulása. E hó 15-én az „Ujvidéki közös konyha“ a városháza nagytermében nagyszámú női és férfi hallgatóság jelenlétében megtartotta alakuló közgyűlését. A közgyűlést dr. Deák Imre nyitotta meg. A közgyűlésen megjelentek egyhangúlag kimondták az „Ujvidéki közös konyha“ megalakulását. A bemutatott szervezeti szabályok és a költségvetés elfogadása után megalakították a tisztikart. Elnök: Deák Imre dr., alelnök: Fischer Henrik dr., titkár: Gábor Zsigmond, pénztárnok: Haller Géza, számvizsgáló: Ipolyi Béla és Hajós Miksa lett. A választmányba: Bozsenik Béláné, Wimmer Károlyné, Medgyessy Ferenc és Geisler József választott be. A közös konyha működésének megkezdését és a helyiség helyét a tagokkal közölni fogja.

A szerb Maticza szépirodalmi társaság közgyűlése. A Maticza szerb szépirodalmi társaság, mely 1828 Pesten alapított és 1864 óta Ujvidéken székel, folyó hó 12-én tartotta rendes évi közgyűlését, a rendes és tiszteletbeli tagok nagy érdeklődése mellett. A Maticza évi működéséről kiadott jelentés szerint, többféle fúdományos, ismeretterjesztő és a nép számára irt munka jelent meg, a Maticza kiadásában. A Maticza költségén jelent meg „A magyar virágos kertből“ című antológia is, melyben Berzsényi Dániel, Kisfaludy Károly, Vörösmarthy Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Gyulai Pál köteteményei foglaltnak igen sikerült fordításban. A társaság Letopisz (Évkönyvek) című minden két hónapban megjelenő folyóirata éber figyelemmel kíséri a magyar irodalom termékeit. 50—50, 100—100 arany jutalmak tűzettek ki történelmi vagy társadalmi dráma, vígjáték, regény vagy novella megírására. Általában véve kellő elismerésre méltó a Maticza a hazai közművelődés terjesztése körül kifejtett hazafias szellemű irodalmi működése. A társaság évek hosszú során volt elnöke, az ismert nevű szerb-magyar író *Hadzsics Antal*, ujjolag közlekedéssel elnöknek választották Alelnök lett Gosztovics Pál, eddigi alelnök. Az igazgató választmány tagjainak megválasztása után a közgyűlés az elnök elterjesztésével oszlott szét. A közgyűlés délelőtt 10—12, délután pedig 4—6 óráig tartott.

A tanítószövetség gyűlése. A Bácsmegeyi Tanítók Szövetsége e hó 15-én Óbecsén tartotta első választmányi gyűlését. Rendszerint a tanítógyűlések sablonosak szoktak lenni. Ezeket is a felolvasások teszik sokszor unalmasnak. Az óbecsei gyűlés magas színvonalon állott és mint ilyen megérdemli, hogy a nagyközönség is tudomást vegyen róla. A tavasszal „Bácsmegeyi Tanítók Szövetsége“ címmel egyesület létesült. Az akkori szabadkai alakuló gyűlésen megválasztották a tisztikart, melynek élén *Göndör Ferenc* óbecsei tanító mint elnök áll. Göndör a tanítók büszkesége, ki egész odaadással azon fáradozik, hogy a tanítók társadalmi helyzetét javítsa. Ha a társadalom elismeri a tanító hivatását és nem lekicsinyléssel tekint rá, akkor erkölcsi helyzete javul. Az említett szabadkai gyűlésen az alapszabályokat elfogadták és jóváhagyás végett a miniszteriumhoz felterjesztették. Sok mindenféle intrika azonban ezen eljárást késleltette és így csak augusztus végén hagyta jóvá a közoktatásügyi miniszter a szövetség alapszabályait, melyeket a miniszter eljenzésével felolvastak. A miniszter csakis a „kötelező“ szót kifogásolta, t. i. hogy nem minden bácsmegeyi tanító köteles a szövetségbe belépni, azonban

feltesszük, hogy minden jobbérzésű tanító belép. A szövetség nem foglalkozik politikával, a vallási és felekezeti dolgokat is kiküszöbölte. Az alapszabályokat kinyomatja. Annak idején visszatérünk még e tárgyra, most folytassuk a gyűlésről szóló tudósításunkat. Elhatározták, hogy egy kéthetenként megjelenő lapot indítsanak, ennek szerkesztő-bizottsága: az óbecsei tisztikar, kiegészítést nyervén még 4 kültaggal, kik között Csernyei Mór ujvidéki tanító is helyet foglal. Több, az alapszabályok keretébe tartozó és életbeléptetése által keletkezett tárgy nyert elintéztést. Kimagasló mindannyi között a szövetség segélyalapjának megteremtése, mely a választmányra bízott. Ha a tanítónak független, gond nélkül a helyzete, akkor a társadalom sem idegenkedik tőle. Rövid időn belül ez meglesz. A tanítószövetség ezen üdvös intézményt lelkesedéssel fogadja. Segít magán és az Isten is megsegíti. Országos mozgalmat indít a segélyalap létesítése ügyében. Az első rendes közgyűlést a megye székhelyén: Zomborban tartja, akkor, midőn senki nincs akadályozva: a nagyszünidő elején. Ennek tárgysorozata minden várakozást felülmúl és mindenkit kielégít. E magas színvonalon álló gyűlés keretében méltó helyet foglal el *Faragó* megyei tanfelügyelő szívélyes hangú távirata: „Személyes megjelenésben akadályozva, működéseimhez az Eg. állandó áldását kérem“. A tanfelügyelő után *Lovász M.* képviselő sürgönyre érkezett, ki szintén melegen üdvözlö az egybegyűlt tanítókat. Az elnökség a szíves figyelmet mindkettőnek nyomban megköszöni és további jóakarattal támogatást kér. Sürgönyt meneszt még *Tóth* államtitkárnak is, ki a szövetséget pártfogolta. A miniszter úrhoz terjedelmes hálafeletintést intéznek. A tisztikar a választmányával együtt magas színvonalú gyűlésének befejezése után a Tulipánkertbe ebédre tért. Vidám hangulatban dicsérték és magasztalták a mai nap sikerét.

Véres verekedés. Gyurik János kocsisnak ifj. Csémann Mártonnal volt valami elintézni valója. Csémann először is magához vette élesre fent bicskáját, aztán még két személyes barátját, kik asszisztáljanak neki. Csémann a Könyvgyűjtő-féle szőlőben a venyigéket nyesi s így gyakorlott ő már a metszésben. Bebizonyította tudományát Gyurikon, mert ennek arcán oly hatalmas vágást eszközölt, hogy egészen vérborítottan terült el a vörös-marty- és Kiszácsi-utca sarkán. A késelő ezzel még be nem érte, hanem Gyurik Jánosnak a balkezefejét is levágta, mely csak lógott, mikor az őrszem e hó 16-án hajnalban rákadott. Koda Döme dr. azonnal a sebesült ápolásához látott. A súlyosan sérült Gyurikot a kórházba szállították. Az új bor hatása máris mutatkozik, hátha kiforrotta magát.

A szabósegédek sztrájkja. Az ujvidéki szabósegédek bojkott alá helyezték az összes mestereket. A tárgyalások megindultak. Ifjabb Zambauer Ágoston rendőralapítvány vezető a békéltetési tárgyalásokat, melyek rövidesen eredménnyel befejezést nyernek.

Fényképészet nem művészet. A megrendelések gyűjtéséről szóló 1900. évi XXV. t. cz. 2 §-a, az ugyanezen törvény 1 §-ának a megrendelések gyűjtésére vonatkozó korlátozó rendelkezéseit az irodalmi és művészeti termékekre nem terjesztette ki. Miután pedig a fényképészet által előállított termékeket hivatalbeli elődeim több ízben művészeti termékeknek nyilvánították, ezen termékekre ily módon az 1900. évi XXV. t. cz. 1 §-ának korlátozó rendelkezései alkalmazást nem nyertek. Több oldalról felvetettven az a kérdés, vajjon a fényképnagyítások, illetve kisebbitések és a fénykép photoemail utánzatai is művészeti termékeknek tekinthetők-e, a kereskedelmi és iparkamarától és szakközvegeimtől e részben bekívánt véleményeknek mérlegelése alapján a közigazgatási gyakorlat egyöntetűsége érdekében ezennel kijelentem, hogy a fénykép nagyítások illetve fénykép-kisebbitések és a fényképek photoemail utánzatai (reproductiói) művészeti termékeknek nem tekinthetők s így ezen termékekre nézve az 1900. XXV. t. cz. 1 §-ának korlátozó rendelkezései alkalmazandók. Figyelemmel arra, hogy az iparhatóságok e részben mindeztideig sokszor eltérő gyakorlatot követtek, a jelen rendeletet kibocsátását megelőző időpontban, valamint annak keltétől számított 60 napon belül eszközölt

megrendelésekgyűjtések az 1900. évi XXV. t. cz. 1 §-ában megállapított tilalom szempontjából kifogás alá esőknek nem tekintendők.

Hangversenyek a Mayer szállóban. A legkényesebb izlésnek megfelelően átalakított, megnagyobbított és ujonnan berendezett Mayer szálló kávéház és éttermi helyiségében a közönségnek minden héten újabb és újabb változatos szórakozásra nyílik pompás alkalma. E hét szombatján és vasárnapján *Horváth Gábor*, jónévű óbecsei cigányzenekara fog hangversenyezni. A kitűnő cigányzenekar sok helyütt a legnagyobb sikerrel vendégszerepelt. Jövő héten *Csámpai Istvánnak* nálunk is kitűnően ismert és általánosan kedvelt zenekara fog a közönségnek néhány estén át kellemes és élvezetes szórakozást nyújtani. — Szeptember hó 29-én a nagy népszerűségnek örvendő katonai hangversenyek veszik kezdetüket és a katonabanda minden vasárnap fog a Mayer szálló gyönyörű helyiségeiben játszani. — Október hó 1-én és 2-án *Sipos Ferenc*, a megyeszerte ismert és híres zombori cigányzenekara fog hangversenyezni.

Jegyző a fogházban. Csurog felől régóta hallatszik a híre annak, hogy Veltzl István köztségi aljegyző és az ottani takarékpénztár igazgatója némely cselekményével nagyon beleütközik a büntetőtörvénykönyv paragrafusaiába. Mikor e szállongó híreket a hatóságok megsokalták, nyomozást indítottak meg a valóság megállapítása végett. E nyomozás hosszú ideig tartott ugyan, de nem eredménytelenül, mert Szabó Imre törvényszéki vizsgálóbíró Veltzl Istvánt a héten vizsgálati fogságba helyezte. Hir szerint több rendbeli sikkasztás és közokirathamisítás terheli a fogoly köztségi jegyző lelkét. A nagy szenzációt keltett bűnügy részleteit a vizsgálat érdekében titkolják.

Hamisított tej. Deák Imre dr. kerületi orvos egész razziait indít a tejhamisítók ellen. Mult számunkban említettük, hogy egy pirosi asszonyt 50 korona pénzbírságra ítél a rendőrség és ma már ismét Pásztor Illésné tartóztatta le Deák Imre dr. A piacra hozott tej, melyet Pásztorné árult, hamisított volt és így a rendőrség 20 korona bírsággal büntette a szintén gyakorlott hamisítót, ki azzal védekezett, hogy ő is mástól vette. Az éretlen gyümölcsre is jó lesz egy kissé ügyelni, mert ezzel is elárasztják a piacot.

Allatgyógyászat kimutatás megyénkben a ragadós állatbetegségek állásáról f. é. szeptember hó 4-én: *Lépfene* Bácsalmáson, Garán, Regöczén, Vaskuton, Bácsan, Kiskéren, Turján, Temerinben. *Veszétség*: Militicsen, Bulkészon, Palonán, Óbecsén, Turján, Adán, Csonoplyán, Gádon, Nemesmiliticsen. *Takonykór és bőrféreg*: Zentán I. ker. *Ragadós szájszáj- és körömfájás*. Adán. *Rühkór*: Felső-szentivánon, Bácsan, Cservenkán, Óverbáson, Tiszakálmánfalván, Kátyon, Topolyán. *Serfésordác*: Regöczén, Hodságon, Zsablyán. *Serfésvesz*: Bács-szentivánon, Garán, Bácsordason, Bácsujfalun, Paripáson, Szentfűlöpön, Szilberken, Vajszkán, Bácskeresztúron, Cservenkán, Kuczorán, Torzsán. *Ujverbáson, Bácsotváron, Bulkészon, Dunabökönyen, Ópalánkán, Palánkán, Palonán, Parragon, Szilbácsan, Óbecsén, Alsókabolon, Kishegyesen, Topolyán, Ófuton, Okéren, Pétrözön, Adán, Moholon, Gádon, Körtésen, Ószivacson, Nádalyon és a Zentai III. kerületben.*

Panasz. A „Határőr“ mindig a közönség jogos érdekeit képviseli, ezért tisztelettel kérem a tek. szerkesztőséget, szíveskedjék soraimat b. lapjában közölni, melyekért előre is hálás köszönetet mondok. Háziaszony vagyok. Nagy családom van. Korán kelek és így idejében kerülök a baromfiacra. De ne tessék azt gondolni, hogy én az első közé tartozom, kik a piacon megjelennek. Oh nem! Benépesíti a piacot a kofák és bevásárlók nagy serege. Ezek elkapkodják az ember orra elől a legjobbat. Nekünk háziasszonyoknak azután csak a piac silány árúja marad. Ha megszóljuk a kofákat ezen meg nem engedett cselekedetükért, — mert nekik csak hét óra után szabadna venniük, — akkor kezdődik ám csak a hadd el — hadd! Fusson ilyenkor aki tud... Panaszt tenni ilyenkor nem lehet, mert nincs kinek. Az az egy szál vásárbiztos nem igen akadályozza meg a kofák garázdálkodását. Erélyes intézkedést kérünk. Több háziasszony nevében *L. K.-né.*

Ha

nem is ingyen, de mégis jól és olcsón akar vásárolni, úgy ne mulassza el **STEINER GYULA** férfi- és női divatruhákat az „Arany almához”-hoz, Ujvidéken, Fő-utca 19. sz. alatt („Mödlingi cipőgyár” raktárával szemben), megtekinteni, ahol is az összes szakmába vágó cikkek, u. m.: férfi- és női-fehérmű, nap- és esernyők, harisnyák, nyakkendők, bőr- és szövött-keztük, csipkék, szallagok, női-kézimunkák és kézimunka-kellékek stb. a legnagyobb választékban kaphatók.

Londoni magyar kiállítás. Londonban az 1908-ik évben Magyarország mezőgazdaságának, iparának és kereskedelmének külföldre gravitáló cikkeiből rendezendő magyar kiállítás eszméjét vetette fel hazánk több tekintélyes vezetője. E kiállítás létesítése céljából Budapesten a gazdasági és társadalmi tényezők bevonásával előkészítő bizottság alakult, mely célul tűzte ki a tervezett kiállításnak oly irányu rendezését, hogy ezáltal a külfölddel intenzívebb összeköttetést teremtsünk s kivételre kínálkozó árúink és cikkeink céltudatos elhelyezését minél szélesebb körben biztosítsuk. — Az előkészítő bizottság a szegedi kereskedelmi és iparkamarát is felkérte, hogy ebben a törekvésében támogassa, — s a kamara kerületéből jelentkezni kívánó kiállítók számára tájékoztató adatokat közöljön. A kamara méltányolva a kiállítás közgazdasági jelentőségét, felkéri a kiállítani szándékozó kereskedőket és iparosokat, sziveskedjenek a kamarát szeptember hó 30-ig minden kötelezettség nélkül értesíteni, hogy e kiállításon mily cikkekkel kívánának résztvenni. A kiállítás részleteiről később fogja a kamara az érdekelteket részletesen tájékoztatni.

Néhány szó a „Chevra Kadisák”-ról.

(Válasz a válaszra.)

Mi is tartozik tehát a „Chevra Kadisa” hatáskörébe? „Szegények, betegek segélyezése; az elhunytak lelkiüdvéért tartandó imák, templomi megemlékezések és egyéb kegyeletes rendelkezések ellátása, kórházak fenntartása, esetleg betegeknek más módon való gyámolítása; az egyesület elszegényedett tagjai és azok özvegyei számára fenntartott aggok házáinak gondozása; hitfelekezeti és emberbaráti intézmények létesítése és meglévő hasonló intézményeknek, valamint egyéb hazafias és jótékony céloknak gyámolítása, végül izraelita vallású elhunytak tetemei körül felmerülő vallási és gyászszertartások végzése.”

Igy mondja ezt a hiteles forrás, az a forrás, mely nem tudatlanságból vagy rosszakaratból meríti védelmét, hanem — mi még hagyján volna, mert hiszen a tudatlanságot és rosszakaratot nincsen ember, aki figyelembe venné — hanem meríti fanatikus elfogultságából.

Mosolygok. Hogy is hívják azokat a kegyeletes cselekedeteket? „Szegények, betegek segélyezése”? — „Kórházak fenntartása, esetleg betegeknek más módon való gyámolítása”? — Az egyesület elszegényedett tagjai és azoknak özvegyei számára fenntartott aggok házáinak gondozása? — Hitfelekezeti és emberbaráti intézményeknek, valamint egyéb hazafias és jótékony céloknak gyámolítása.

Én, mi, ti, erről nem tudunk semmit sem. De maga a cikkíró sem tud, különben legalább egy adatot említett volna. De hát nincsen ember, ki erről tudomást szerezhetett volna. Az ok nagyon egyszerű: mert nem igaz.

„De facto” nem igaz, azaz csak az alapszabályokban létezik a fenti célok után való kegyes vágyakozás. A gyakorlatban?

Eltelkintve attól, hogy a „Chevra Kadisa”-ban tömörült zsidóság nem azonos a zsidó hitfelekezettel, tehát már egy kivált, kevesebb tagot számláló osztályt jelent, mely kórházat anyagi képtelenség folytán nem tudna építeni — ki tud a betegeknek „más módon való gyámolításáról”?

Valami egyleti orvosról, kire ilyféle teendők hivatalosan hárulnak? Hol vannak azok a Chevra Kadisa által hitfelekezeti célokra alakult intézmények? Hitközségeket látunk. Ezek méltók is az elismerésre. De hiszen a Chevra Kadisa nem a hitközség. Hisz külön elnöke, külön tisztviselői, vallástól független tagjai vannak.

Hol gyámolít „meglévő hasonló intézményeket, valamint egyéb hazafias és jótékony célokat”. Még egyebet eddig nem adott, mint temetéseket. Ha pedig ebben van a hazafiaság, no ebből nem könyörgünk.

De mért tudjuk azt, hogy a szegény beteget, zsidókat, keresztényeket egyaránt a városi orvos kezeli.

Hogy ingyen gyógyszereket az országos betegápolási alap terhére és nem pedig az ilyenkor feltűnően hallgató Chevra Kadisa számlájára szolgáltatnak ki.

Mért tudjuk, hogy segélyeket — eltekintve a esetleges hitközségi segélyektől — a Chevra Kadisa csak a legolcsóbb anyagban: imákban, templomi megemlékezésekben és egyéb „kegyeletes” rendelkezésekben — és itt természetesen, nem pénzről lévén szó, végtelen mennyiségben — szolgáltat ki.

Mért tudjuk, hogy segélyeket — eltekintve a esetleges hitközségi segélyektől — Chevra Kadisa csak a legolcsóbb anyagban: imákban, templomi megemlékezésekben és egyéb „kegyeletes” rendelkezésekben — és itt természetesen, nem pénzről lévén szó, végtelen mennyiségben — szolgáltat ki.

De még azonfelül — vakulj zsidó — a gyászházban a Chevra Kadisa bizalmi férfia „részvétlatozást” is tesz, a hozzátartozóit az elhunytak vigasztalja — illő tisztelettel rántván ki szalonkáját zsebéből a legalkalmasabb pillanatban szent számláját.

Az elhagyott sirdombokat koronként felhantoltatja, erejéhez mérten megjelöli és szegény sorsú tagok sírján — erejéhez mérten — sírkövet állít. Ezzel azt hiszem, felesleges foglalkozni. Csak menjünk ki a temetőbe. Csak a Chevra Kadisa téltenségből tudná megmondani, hogy mennyit kellett volna tennie. — De nemcsak, hogy ő nem tesz semmit, hanem sírkő állításakor is hünen bezsebeli az 5 illetve 10 koronát, mert természetesen a Chevra Kadisa legközönségesebb atyai jóindulatát csekély 5, vagy 10 koronáért sugározatja.

Szóval egy egylet, melynek hatalmas, gyönyörű céljai vannak, csak pusztán az akár, hogy míg céljaival fennen pöffeszkedik, azok megvalósítását oly jól esik hallgatag megnyugvással — másra bízni. De azért mégis mindent magának vindikál. Hogy is tagadhatna meg magától „Szent” nevét.

Ami egyszer a „szent” jegyében született, az nyakunkra nő, és tehetetlenségét, igazságtalanságát, haladás ellenességét szent borzalommal énekel meresztvén szeméit „Isten”-nel, „vallás”-sal, és más hasonló „szent” jelszavakkal iparkodik fenntartani.

A tudatlanságról és rosszakaratról is volna pár szóm. Boldogult édes atyám temetése alkalmával a sírhelyért csekély ötven koronát, a gyászszekérért csekély harminc koronát, egyebekért — koporsó nélkül — mintegy százhusz koronát számított a nemes Chevra Kadisa. Ha még megemlítem azt, hogy édes atyám elhalálzásával — kinek akkoriban, minthogy betegeskedett, alkalmazása sem volt — anyám öt gyermekével maradt vissza a nélkülözésben, azt hiszem mindenki még tartályilagosnak fog tartani, ha — bár évek múltán is — nem tudom elfeledni, hogy ez a semmi hasznat nem nyújtó egylet a legnagyobb egykedvűséggel, mondhatom szokott szivtelenséggel tudta a támasza elhunytá folytán szomorú helyzetben visszamaradt családtól a körülbelül kétszáz koronát kisarcolni.

Az intézmény nem hibás. Csak mi zsidók vagyunk bolondok, ha zsarnoki irányba elfajulását még ezután is tűrni fogjuk, vagy éppen róla dicshimnuszokat is próbálunk zengedezni.

—ó.

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős: Medvetzky Imre dr.

Nyilt-tér.*)

23683. szám.

Kig. 1907.

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa intézményeinek állatállománya részére az 1907. évi október havától az 1908. évi szeptember hó végéig szükséges zab biztosítására a f. évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 órakor zárt ajánlati versenyt fog a polgármesteri irodában megtartani.

Felhívhatnak a pályázni szándékozók, hogy a körülbelül 600 mm. zab szükségletére névze ajánlataikat a jelzett időpontig és helyen annál is inkább benyujtsák, mert az elkésetten érkezett, kellően fel nem szerelt, avagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A szállítandó zabból lezárt zsákban legalább 2 kilogramm minta gyanánt az árlejtés időpontjáig beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a városi tanács fenntartja magának ama jogot, hogy a szállításra kiírt mennyiségnél 25%-al többet vagy kevesebbet rendelhessen meg. A közlelbbi feltételek a vár. tanács 40. sz. irodájában a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa, 1907. szeptember 16-án.

Ertl Ignác s. k.
polgármesterhelyettes.

1282. szám.

végrh. 1907.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1907. évi 11228/polg. számú végzése következtében dr. Abonyi Lipót titeli ügyvéd által képviselt Gajkáskerületi Jakarékpenztár rt. javára Gálics Jima, Acza és Bozika Szvetizláv ellen 950 K s jár. erejéig 1907. évi augusztus hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 7719 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsik, lószerszámok, buza, zab, szecska-vágó, tizedmérleg, konkolytisztító gép, borjúk, sertések, szobabutorok, ágyneműk, gazdasági eszközök, 8000 drb. tégla, 20 gerenda, hordók, kovács eszközök és tűzifa nyilvános árverésen eladhatnak.

Mely árverésnek a titeli kir. járásbíróság 1907. évi V. 461/4. számú végzése folytán 950 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi május hó 12. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 211 kor. 57 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, végrehajtást szenvedettek lakásán Jünderes községben leendő megtartására 1907. évi szeptember hó 16-ik napjának délutáni 1/2-3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Titel, 1907. évi szept. hó 6. napján.

Rex,
kir. bir. végrehajtó.

1261. szám.
végrh. 1907.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1907. évi 7940 és 11227 számú végzése következtében *Dr. Abonyi Lipót* titeli ügyvéd által képviselt a *csajkáskerületi takarékpénztár* javára *Galits Tima és társai* ellen 1800 K s jár. erejéig 1907. évi augusztus hó 7-én fogatnatosított kielégítés végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 7719 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsik, lószerszámok, buza, zab, szecs-kavágó, tizedmérleg, konkolytisztító gép, bornyuk, sertések, szobabutorok, gazdasági eszközök, 8000 drb. téglá, 20 drb. fagerenda, üres hordók, kovács eszközök és ágyművek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a titeli kir. járásbíró 1907. évi V. 471/4. számú végzése folytán 1800 korona tőkekövetelés, ennek 1907. évi május hó 16. napjától járó 6% kamatai, 1/4% váltódíj és eddig összesen 214 kor. 81 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, *Galits Tima, Galits Ácza és Bozika Szvetiszláv* tündéresi lakósnál leendő megtartására 1907. évi szeptember hó 23-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. é. LX. t.-c. 107., 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Titelen, 1907. évi szeptember hó 7. napján.

Rex,
kir. bir. végrehajtó.

Az ujonnan
megnyilt

MAYER kávéház
és étteremben

szombaton és
vasárnap

HORVÁTH
GÁBOR

őbecsei cigányzenekara
hangversenyez.

Több száz kocsi

érett trágya eladó.

Bővebbet: *Grand Hotel Mayer.*

Répa-Mag óvári, obendorfi
ekendorg javított

óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely
és kora amerikai lófogú tengerik Karós és
törpe babok. Gyorsfejlődési Poland-china

Magyar-bikák kan-
malacok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli

költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-,
fehér és fekete Orpington toljásokra elő-
jegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalmi intézősege. u. p. Koneza.

Hirdetemény.

Őszi és téli ruhák,
Angol és francia toillettek,
Ujjasok, női köpenyek, konfekciók
és menyasszonyi kelengyék.

MAISON BRESSLAUER

női konfekciós termében készíttetnek a legol-
csóbb, legfinomabb és legelegánsabb kivitelben.

10-7. Ujvidék, Duna-utca 22.

Uri és női divatárú-üzletemben
azonnali felvételt talál

FIATAL SEGÉD

Írásbeli ajánlatok fényképpel intézendők.
SCHEER FÜLÖP, Ujvidék.

FOGORVOS

Dr. LORÁND (azelőtt LÖWY)

utazásáról visszatérve a legújabb berlini
módszer szerinti praxisát újból felvette
és rendel egész nap. — Mérsékelt árak.

Lakás: *Grand Hotel Mayer* mellett.

AUTOMOBIL

elsőrendű párisi gyártmány, 16 lóerejű, 4 cylinder, 5 ülés,
oldaltbeszálló karosséria, kitűnő állapotban jutányosan eladó.

Bővebbet:

Lichtschein Mártonnál
UJVIDÉKEN.

Ugyanott a kocsi is megtekinthető!

3-3

TAKACS-féle gyomorsó

egyedüli biztos hatású szer ma... vengerhi-
nal, ára 3 korona. — Nagy jövedelem marad a
gazda kezében, ha apró szárnyasai elhullását
megakadályozza, ezt csak a

BAROMFI-TINKTURA

használatát által éri el, ára 90 fillér. — Kik sümör-
hajban szenvednek, azok használják a

FOLYÉKONY ECETSZAPPANT,

amely kitűnő gyógyszernek bizonyult számos
esetben K 1-20

Takács István „Mátyás Király” gyógytár

GINKOTA. (Buda-est mellett).

54. 16-7

Törekvő emberek!
figyelmébe.

T. SZÜCS MIHÁLY és TÁRSA cég NAGY-
VÁRADON, Fűzes-fatelep 3. sz. alatt ajánlja
új alakú és igen célszerű törvényesen védett
saját rendszerű *hornyolt cement tetőcserép-
készítőgépeit*, cement és homok keverékből elő-
állítandó igen szilárd tetőcserép gyártására,
mely által homokos vidéken, vagy homokos
folyó közelében kevés befektetéssel nagy jö-
vedelmet biztosító üzlet létesíthető.

Nagyobb mennyiségű üzleti gyártáshoz
gépeinket társul is elmegyünk.

Építészek és uradalmak saját használatra
is gazdaságosan gyártathatják, mivel a gépek
hordozhatók és bárhol felláthatók, az üzlet
bekezdésére legalkalmasabb az őszi idő.

Kérjük *mielőbb érdeklődni*, bővebb érte-
sítést személyesen vagy levél útján fenti cég-
től beszerezni szíveskedjék, hol a gyártás
módja, a kész cserép és az azzal eszközölt
tetőfedés is megtekinthető. 50. 10-8

FIGYELEM!

Az őszi idény beálltával ajánlom
dúsan felszerelt raktárat, amely bő
választékot nyújt **URI és NŐI DIVAT-
ÁRÚKBAN**, szabókellékekben, rövid-
árúkbán, divatos ruhadíszekben, valódi
csipkékben, finom kézimunkákban,
szalagokban, nemkülönben első minő-
ségű nap- és esernyőkben.

A nagyérdemű közönség szíves tá-
mogatását kérem
kiváló tisztelettel

SCHEER FÜLÖP
divatkereskedő

Ujvidék, Fő-utca 23. szám.

10-2